

Griet Op de Beeck

**Vele hemels boven
de zevende**

2015 Prometheus Amsterdam

voor u
(voor alles, en al de rest)

Eerste druk 2013
Zevenendertigste druk 2015

© 2013 Griet Op de Beeck
Omslagontwerp Bart van den Tooren
Foto omslag Marie Snauwaert
Foto auteur Koen Broos
Zetwerk Mat-Zet bv, Soest
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 2769 5

*reis ver
drink wijn
denk na
lach hard
duik diep
kom terug*

SPINVIS

*Perhaps when we find ourselves wanting everything,
it is because we are dangerously near to wanting nothing.*

SYLVIA PLATH

I

SOMMIGE MENSEN
VERGETEN NIKS

EVA

Wat heb ik nog gezien?

Een vrouw in de frituur, heftig in de weer met inpakpapier en bamischijven en wisselgeld. Ze keek triester dan ik ooit iemand had zien kijken. Ze droeg een roze T-shirt met een opdruk in glitterletters: LOVE ME. Twee woorden op twee pronte borsten. Ik dacht: wij lijken op elkaar. Ik stelde me voor hoe zij na een lange nacht werken thuis zou komen, zij en de geur van frietvet, in een leeg appartement. Zoals ik naar huis zou gaan, zo dadelijk, naar een leeg appartement. Maar met mijn frieten en mijn berenpoot zou ik daar minder van merken. Misschien.

Dat heb ik gedaan vandaag: door mijn stad gelopen en gekeken, stilgezeten en geluisterd. Want dat is wat je doet als je alleen bent. Denken heb ik ook gedaan. Ik denk te veel, zeggen ze. Dat zit in de familie, daar is geen ontkomen aan.

Een kleine jongen heb ik ook gezien, hij leerde fietsen. Een keer of tien donderde hij tegen de grond, en dan de elfde keer, bijtend op zijn lip, bleef-ie een meter of vijf recht, waarna hij toch weer viel en toen heel serieus zei: 'Hopla, ik kan het, gaan we nu chocomelk drinken?' En dan dat gezicht van die vader. Belachelijk hoe dat mij vertedert.

Een vrouw van rond de vijftig, aan het praten met een vriendin. Heel erg blond waren ze. Met felle lippenstift. Alsof het alle dagen feest mag zijn. Ze dronken koffie en lieten hun koekje liggen. Ze deden aan grote vrolijkheid. Dat leek vanzelf te gaan. En toen hoorde ik die ene proestend zeggen: 'Ik weet niet hoe dat bij u zit, maar I am seriously underfucked.' Hikkend voegde ze eraan toe dat ze dat in een film had gehoord, en gedacht had: die moet ik onthouden, héél erg van toepassing. Of ze een man had of niet viel uit het gesprek geenszins af te leiden. Of het lachen weglachen was evenmin.

Een oude man met wakkere ogen, die op tv vertelde over zijn leven en zijn kunst. En over zijn assistente. Hij was dol op haar, zei hij. Alles aan hem lachte. 'Misschien zelfs meer dan dol.' Maar andere woorden durfde hij niet te gebruiken, zei hij. Hij vermeldde niet waarom. Ik vroeg me af of woorden niet gebruiken het gevoel ook mee bepaalt.

Ik ben alleen, maar verre van verloren. Soms zeg ik dat hardop tegen mezelf. Meestal kan ik erom lachen.

Ik ben zesendertig. Dat is niet jong en ook niet oud. Ik kan heel goed autodansen en op hoge hakken lopen, risotto maken en lief zijn voor kleine dieren. Hoe dat precies moet, leven, daar ben ik nog niet helemaal achter, maar ik kan redelijk goed doen alsof. Dat is een begin, vind ik. Ik kan ook verdienstelijk uitleggen aan anderen hoe het misschien zou moeten, en daar wordt soms naar geluisterd, merk ik, wat mij dan een beetje verbaast.

Wat heb ik nog gezien? Een jongen met iets tussen snor en dons op de bovenlip. Hij voelde er met zijn vingers aan, uit trots misschien, uit gêne zou ook kunnen. Hij stond in mijn favoriete

boekwinkel en hij keek naar de romans van mijn favoriete auteur. Aarzelend pakte hij er eentje. 'Doen,' zei ik. 'Die is fantastisch.' Hij keek alsof ik hem een huwelijksaanzoek had gedaan, geschokt door zo veel opgedrongen intimiteit. Hij zei niks en zette het boek weer terug. 'Op het einde gaat zij dood, nu hóeft ge 't ook niet meer te lezen.' Meteen nadat ik het gezegd had, voelde ik al spijt.

En een meisje, te jong om al grote mens te heten, veel jonger dan haar lief, een late twintiger met een getrimde baard. Ik zag ze lopen, onderweg naar huis. Hij had haar stevig vast, stoerder dan echt nodig. Er zat iets weerloos in de manier waarop zij met haar armen geen blijf leek te weten. Die kennen elkaar nog niet lang, moest ik denken. Misschien was dat projectie. Omdat het mij terugvoerde naar toen het zomer was, en ik vijftien. Het werd nu toch eens tijd, vond ik toen.

Ik deed niet aan discotheken, eigenlijk. Maar principes brengen een mens nooit verder. Dus daar stond ik, naast de dansvloer. Het was warm en eigenlijk niet donker genoeg. En ik maar twijfelen tussen overmoed en weglopen. Ik bleef glimlachen, dat was vast goed. Ik had niet eens gemerkt dat er ondertussen een jongen naast mij was komen staan. Naar normen van zestienjarigen van het allerbeste boyfriend-materiaal: een jaar of twintig, hoekig gezicht, bruingebrand, gespierd lichaam, hip gekleed. Francis heette hij, zei hij.

'Ik werk deze zomer als redder hier in Nieuwpoort.' Waarmee hij meteen zijn grootste troefkaart had uitgespeeld: redders scoorden uitzonderlijk hoog in de zomerliefdehiërarchie. Ik was perplex. Geen moment had ik echt geloofd dat ik die avond hand in hand naar buiten zou wandelen, en nu stond hier deze jonge god,

deze uit de hemel gezonden adonis die mij, als in een echt sprookje, de ongelooflijkste herinnering aan mijn eerste tongzoen ging bezorgen. ‘Wat doet gij zoal in uw vrije tijd?’ Er hing een beetje speeksel aan zijn kin. Zijn eigen speeksel, hoopte ik, maar helemaal zeker wist ik dat niet. Het kon ook van een meisje zijn aan wie hij een uur voordien dezelfde vraag had gesteld. Afgeleid door deze al te menselijke ontkrachting van zijn schoonheid antwoordde ik helemaal fout want eerlijk: ‘Lezen en muziek spelen.’ Waarop hij ‘krinkelende winkelende waterding’ antwoordde, alsof die drie woorden Gezelle een vanbuiten geleerd liefdesgedicht waren dat mij moest imponeren. ‘Of ik een wandeling met hem wou maken langs het water?’ Een paar minuten later liep ik omarmd naast de branding. ‘En of ik hier logeerde?’ Mijn ouders hadden een appartement gehuurd. Dat wou hij graag zien. Eenmaal daar, zonder verdere pogingen tot kennismaking, begon hij mij te kussen. Hij mij, dat was de juiste omschrijving. Ongehinderd door mijn gebrek aan ervaring, likte en beet hij erop los. Met zijn enorme tong ging hij als een razende naar binnen en naar buiten, en weer terug. Hij was waarschijnlijk de allerslechtste kusser van Nieuwpoort en omstreken. Wist ik veel. Helemaal overdonderd liet ik hem begaan. Ik had tenminste een lief, nu, daar mocht iets tegenover staan. Toen begon hij aan mijn broek te prutsen: riem open, knopen los, en zonder verdere introductie stak hij opeens een halve hand bij mij naar binnen. Ik duwde hem van mij af, eerder van schrik dan uit principe. Waarop hij in de stoel tegenover mij ging zitten en een sigaret opstak: ‘Dat heb ik nu altijd, dat ik dan val op lelijke meisjes. Meestal zijn dat net de gewilligste, daar heb ik me dit keer blijkbaar in vergist.’ Ik heb hem niet van antwoord gediend, hoewel dat toch in mijn natuur ligt. Toen klasgenoten in september vroegen hoe ik mijn zomer had doorgebracht zei ik: ‘Voorname-lijk bij mijn lief Francis, de redder.’

Ik denk dat ik talent heb voor de liefde. Dat klinkt misschien onnozel om zo te zeggen, maar ik doe het toch.

Acht jaar en zeven maanden ben ik met Frank samen geweest. Een maand geleden zie ik hem opeens staan, in de stationshal, starend naar de vertrektijden. Na al die jaren niks veranderd. Bleek vel, met iets van dromen in zijn ogen. Een lijf dat altijd gehaast lijkt, alsof het te laat aan het komen is, en daar ongemakkelijk van loopt: alles wiebelt en beweegt de hele tijd een heel klein minibeetje.

Ik twijfel even, stap op hem af. Hij ziet mij, glimlacht, en pakt mij vast, langer dan vrienden doen. Dat voelt niet prettig. Het heeft met zijn geur te maken, denk ik, ooit zo vertrouwd, en nu, nu wringt dat tegen.

Praten is beter. Ik stel de vragen. Sommige patronen zijn voor altijd. Hij antwoordt. Voluit. Het gaat goed: professionele successen, huis gekocht op toplocatie, nog altijd geweldig bevriend met de beste vriend. Ik ken deze man zo goed. Hij plukt wat onbestemd aan zijn baard, trekt twee keer zijn trui recht. Hij peilt mijn blik, dat is iets anders dan kijken. Ik voel aan alles: er zitten gaten in zijn verhaal. Misschien wil ik dat alleen maar denken. En dan hij opeens: 'En als we nu eens wild samen een trein nemen, naar Lokeren, bijvoorbeeld.' Ik ben in het algemeen nogal voor slechte ideeën. Ik heb breed gelachen. Ik heb het niet gedaan.

Ik ben zesendertig. Ik vraag mij af of mensen bijleren. Ik denk soms dat ik elke keer weer met die kop knalhard naar dezelfde muur toe loop. Soms denk ik iets anders. Leven van de hoop heet dat.

LOU

Twaalf zijn is verschrikkelijk. Het enige wat nog erger is: twaalf zijn en op de middelbare school zitten.

Niet dat ik de lagere school zo super vond, maar dat was tenminste overzichtelijk. Ik had één goeie vriendin, en nul problemen met de rest. Drie jongens waren in de loop van die jaren verliefd op mij. Dat was voldoende. (Een beetje jammer dat Daan niet een van hen was. Maar later heb ik gehoord van Elsa dat hij naar roze kauwgom smaakte. Toen was ik wel jaloers op Elsa, maar ik vond het toch minder erg van Daan.)

Er waren twee meesters op onze school, maar daar heb ik nooit bij in de klas gezeten. De juffen waren overwegend lief. Behalve juf Godelieve van 2B, zij was een beetje akelig of zo. Soms ronduit gemeen. Bijvoorbeeld toen Tiny, een meisje dat graag op de achterste poten van haar stoel zat te balanceren, een keer achteroversloeg, met haar hoofd tegen de stenen vloer. Tiny huilde. De juf dwong haar om op de grond te blijven liggen tot de pauze. Zeker een halfuur heeft ze dat zo laten duren. Buiten scheen de zon, ik hoopte dat Tiny daarnaar keek. Ik durfde op mijn beurt amper naar Tiny te kijken. Ik wou protesteren, maar deed het niet. Ik kan niet op tegen gemene mensen, al is dat geen excuus. Er bestaan geen gemene mensen, zegt mijn vader, alleen ongelukkige. Ik weet niet of dat waar is.

Ik maak mij vaak zorgen. Ik vind dat zelf vervelend, maar het voelt dan alsof ik geen andere keuze heb. Alles is een kwestie van kiezen, zegt mijn mama. Alsof het zo gemakkelijk zou zijn.

De meeste pauzes zit ik op het toilet. Daar is het tenminste rustig.

Ik weet niet hoe dat moet: vriendschap sluiten. Ik denk dat ze mij op school raar vinden. Dat begrijp ik wel. Ik vind mezelf ook raar.

En er is natuurlijk die ramp gebeurd.

Ik wou graag naar De Veder, dat leek mij wel een leuke school. Mijn vader vond die niet praktisch, ik moest dan elke dag de bus nemen naar de stad. En hij dacht dat een kleinere school, ook in het groen, net zoals ons huis, beter voor mij zou zijn. Papa is er niet zo vaak, maar ineens staat hij daar, samen met zijn mening. Hij is de man die met één teen voelt hoe warm het water van het zwembad is. Dan uren twijfelt of hij nu wel, of toch beter niet een duik zal nemen, om uiteindelijk zijn zwembroek aan te trekken, dan níet in het water te gaan en toch moeilijk te doen omdat hij zich nu weer om moet kleden. En dan is het zwembad het leven in dit beeld. Uiteindelijk is hij toch akkoord gegaan.

Ik ben te gevoelig. Dat zegt mijn moeder. Ik zou niet weten hoe het anders moest.

Ik heb wit haar en blauwgrijze ogen. Ik ben een meter zevenenveertig. Ik moet mijn scheut nog krijgen, zeggen ze. (Scheut is een vreemd woord.) Alsof iemand had beloofd dat het leven eerlijk zou zijn. Ik heb geen hobby's, want ik vind hobby's hebben duf. Er is veel waar ik graag mee bezig ben, dat wel. Ik hoor en zie veel. Ik vraag mij af of andere mensen dat ook zo uitgesproken hebben.

Ik was bang de eerste dag, tussen al die leerlingen, ongeveer allemaal groter dan ik.

Van op de speelplaats worden alle eerstejaars de hal in gedreven. Een kudde vee van een goeie honderd stuks. Ik sta stil en kijk om mij heen. Muren in een soort groen dat onmogelijk de kleur van de hoop kan zijn. En de geur van lauwe soep, uit de ref-ter misschien, hier vlakbij, of anders ruikt die jongen met zijn bril zo. Dan hoor ik het voor de tweede keer, nu bewust: 'Lou Bergmans, rLa.' Een vrouw (onbestemd bruin haar, slank, tuttig gekleed in veel te veel beige, maar met iets zachts in de ogen, ze geeft vast wiskunde, of zo) houdt het bordje omhoog: eerste Latijnse a. Als we met tweeëntwintig rondom haar staan, neemt ze ons mee naar een lokaal.

Er zijn meisjes die het helemaal begrepen hebben. Zoals Vanessa. Zij is degene die iedereen meteen gezien heeft. Ze is een jaar ouder dan wij, en ze vindt van zichzelf dat ze er eentje is om rekening mee te houden, en in haar geval volstaat dat. Ze is er blond genoeg voor. En ze blijkt ook nog een stervoetballende vader te hebben. De meisjes willen haar beste vriendin worden, de jongens haar lief. Meteen en bijna achteloos bespeelt ze de hele klas. En de leraren, zo zou later blijken. Vooral die van aardrijkskunde met zijn rare lach, en die van Frans met zijn tic (dat linkeroog leidt een heel eigen leven, als het niet zo vervelend was om naar te kijken, zou ik erom kunnen lachen).

Voor één dag zou ik wel eens Vanessa willen zijn. Even ruilen en kijken hoe dat voelt: bewonderd worden. Misschien is dat ook best vermoeiend, soms. Terwijl ik dat zit te denken, vraagt de koningin haarzelve: 'Lou, is dat geen naam voor een jongen? Hebt ge daarom dat korte haar?' Geestig is die opmerking niet, toch staat er een meute om haar heen te grinniken.

Toen ik die eerste dag naar huis fietste, wist ik het zeker: zes jaar is lang.

Eva zegt dat ik moet zoeken naar wapens tegen de wereld. Eva zegt dat wij een beetje op elkaar lijken. Dat zij het ook geen picknick vond, die jaren op school, maar dat het later beter wordt. Ik weet niet of ik dat kan geloven. En sowieso heb ik er nu niet echt iets aan.

Ik weet niet of dat een wapen is, maar ik maak graag lijstjes. Als ik mij verveel, als er iets vervelends gebeurt. Vijf dingen waar ik triest van word: 1 bedelaars met kindjes, 2 Vanessa, 3 mist op maandagochtend, 4 één balletje in een groot bord soep, 5 de kip van de burens die ziek was en stierf. Vijf dingen waarvan ik het jammer vind dat ze bij het leven horen: 1 medisch onderzoek, 2 ijsskoude drankjes (omdat mijn tanden alles voelen), 3 films met Katie Holmes (die is echt te mooi) en films die slecht aflopen, 4 paarse nagellak, vooral op tenen, 5 Vanessa. Vijf dingen waar ik vrolijk van word: 1 onbekende mensen die naar mij lachen, 2 'Feel the love generation', dat liedje van Bob Sinclar dat Eva zo graag hoort, wij kunnen daar samen vet goed op dansen, 3 grappige openingszinnen in een boek ('Aan de rand van het bos, niet ver van de rivier, tussen het struikgewas, had de sprinkhaan een winkel. Op het raam van zijn etalage stond met grote letters: ALLES TE KOOP (BEHALVE DE ZON, DE MAAN EN DE STERREN)'), 4 een lief sms'je dat ik totaal niet had verwacht. En over dat vijfde moet ik nog eens denken.

Eva is de enige die weet van de ramp. Ik wil daar nu niet op ingaan.

Ik hou heel veel van Eva. Toen ik klein was, vond ik haar grappig. Later leerde ze mij dingen kennen. Ze vertelt altijd eerst over wat ik kan verwachten, voor ze mij meeneemt naar nieuwe plekken, dat geeft mij een goed gevoel. Eva praat met mij over alles wat er toe doet. Ze weet wat ze moet vragen, en ze luistert als ik antwoord.

Eva lijkt altijd blij. Alsof er elke minuut een feestje kan losbarsten en dat zij daar dan helemaal klaar voor is. Eva zegt dat ze 't fijn vindt, alleen wonen. Ze kan zich helemaal in haar dekbed draaien, zegt ze. En scheetjes laten wanneer ze maar wil. En zomaar, midden in de nacht, opstaan om een ijsje te eten.

Eva zegt dat de rust haar deugd doet, als ze thuiskomt na het werk dat altijd zo vol is van drukte en mensen en gedoe. Dat snap ik wel. Eva heeft een stoere job. In de gevangenis helpt ze mensen, want daar heeft ze voor geleerd. En dan wil een mens wel wat rust, waarschijnlijk, nadien.

Soms geloof ik Eva. Soms ben ik er zeker van dat ze liegt als ze zulke dingen zegt. Maar dat probeer ik dan te vergeten. Ik denk Eva liever blij.

CASPER

Eva had haar meegebracht naar mijn vernissage: een mooie vrouw, met al dat slordig opgestoken donkere haar, die hoge jukbeenderen, en die blik: stoer en zacht tegelijk. Op haar hoge hakken was ze net iets groter dan ik, wat ik sexy vind.

Ik vraag nooit naar wat mensen van mijn schilderijen vinden, maar deze vrouw intrigeerde mij, dus na Eva's reactie – lief, zoals Eva is, maar verder een beetje wat ik al te vaak had gehoord – zag ik mezelf in haar richting draaien: 'En gij?' 'Ik kan dat nu niet zo even zeggen,' zei ze. 'Als ge 't echt wilt weten, moet ge mij uw adres geven, dan schrijf ik u een brief.' Ze lachte erbij, met een blik die ik niet goed kon plaatsen.

We hadden misschien een kwartier met elkaar staan praten, maar ik ben die nacht naar huis gegaan met haar blik in de kop.

Drie dagen later zat de brief in mijn bus, heerlijk ouderwets, geschreven in een prachtig handschrift. Ik las 'm zeker zeven keer: alsof deze vrouw een rondleiding in mijn hoofd had gekregen. En de woorden die ze daarvoor gebruikte. Ik mag dan een man van beelden zijn, mensen die het goed kunnen zeggen scoren bonuspunten in mijn wereld.

Ik heb lang gezocht naar wie ik was. Als kind al veel zitten prutsen met potlood en papier, met stiften en bierviltjes, maar

stuurloos, zonder stil te staan bij wat ik daarmee kon. Later van vader een echt beroep moeten leren: 'In onze families zitten geen dromers en geen artiesten,' zo zei hij dat, afgemeten, alsof hij een wet dicteerde waarvan hij zeker wist dat ik die zou onderschrijven. Ik was geen rebel, ik heb eerst universiteit gedaan, psychologie. Toen ik aan alle verwachtingen beantwoord had, ben ik vertrokken, alleen, weg van alles wat ik kende. Veel gekeken, veel gezwegen, om te horen wat er dan het luidst zou gaan klinken, teruggekomen en begonnen met schilderen. Later dan de meesten, maar met meer verlangen, vermoed ik dan, en meer focus, omdat ik voelde dat dit klopte, dat dit was wie ik moest zijn: een schilder. Hoe onzeker ik ook ben geweest voor ik officieel mijn atelier uit durfde, ik heb altijd geloofd dat ik moest volhouden, desnoods zonder erkenning, desnoods zonder geld. Opgepikt worden, internationaal succes oogsten, dat was een vreemd gevoel, maar ook een opluchting: antwoord krijgen op een vraag is het mooiste wat er is. Bovendien kan ik mij nu al jaren totaal concentreren op mijn werk, waar het mij om te doen is. Veel meer dan om dat succes. Dat klinkt vanuit mijn positie te gemakkelijk, waarschijnlijk, en toch is het zo. Omdat ik het schilderen nodig heb, om het leven te verdragen, en omdat schilderen mij kan vervullen.

En nu schrijft deze vrouw over mijn werk, over mij, zo juist dat ik het er koud van krijg, en warm. Hoe ze mijn schilderijen leest. Met zinnen als: 'Al die gore eenzaamheid en dat hunkerend weer rechtop krabbelen. Dat razen en dat stilvallen. Dat voelen en verdwalen. Dat vinden en dan toch maar weer opnieuw gaan zoeken. Dat verlangen zonder goed te weten wat daarmee te moeten. Dat evengoed er keihard mee kunnen lachen. Uw kunst is geestig, soms, en om te janken zo triest, op andere momenten – en af en toe op dezelfde.' En ook nog: 'Het is werk waar ik zoveel bij voel dat alle denken stilvalt, terwijl ik ook echt wil den-